

07. september 2021

Lahend 27516/14 - õigus era- ja perekonnaelu austamisele

M.P. vs. Portugal

Artikkel 8-1

Kaebaja oli Hispaania kodanik. Kaebaja abiellus 2001. aastal Portugali kodanikuga, kellega tal on 2 last. Paar elas oma ametialaste kohustuste tõttu nii Portugalis kui ka Hispaanias. 2011. aastal kaebaja abielusuhe halvenes ning ta otsustas koos oma lastega jäädavalt kolida Hispaaniasse. Sama aasta juulis taotles ta Madridi esimese astme kohtult, et kohus määraks ajutised meetmed seoses laste vanemliku vastutuse osas pidades silmas, et ta soovib lahutust oma abikaasast. 2011. aasta augustis kaebaja abikaasa esitas taotluse Lissaboni perekonnaasjade kohtusse, kus taotles, et nende lapsed saadetak tagasi Portugali ning laste ajutine elukoht oleks Portugalis. Kaebaja abikaasa esitas kohtule ka meilid, mille ta oli 2010. aasta novembris leidnud perearvutist, ja mis sisaldasid kaebaja suhtlust juhuslike meeskorrespondentidega tutvumissaidil. Ta väitis, et need meilivestlused tõendavad, et tema naisel olid abielu ajal abieluvälised suhted. Seejärel algatas ta 2011. aasta oktoobris abielu lahutamise Portugalis. 2013. aastal Lissaboni perekonnaasjade kohus peatas menetluse kuni Euroopa Liidu Kohtu otsuseni vaidluse kohtualluvuse osas. 2015. aastal tegi Euroopa Liidu Kohus lahendi, mille kohaselt pidi vaidluse lahendama Hispaania kohus. Hispaania kohus lahutas paari abielu, laste elukoht määrati kaebaja juurde ja tema endisele abikaasale anti lastega suhtlusõigus.

Samal ajal 2012. aasta märtsis esitas kaebaja Portugalis kuriteokaebuse, kus ta leidis, et tema abikaasa on rikkunud kirjavahetuse saladust Portugali kriminaalkoodeksi artikli 194 tähenduses, sest tema abikaasa pääses tema meilidele ligi, mis kajastasid tema suhtlust juhuslike meestega tutvumissaidil ja mille tema abikaasa printis välja ja esitas kohtusse. 2012. aasta oktoobris leidis prokuratuur, et menetlus tuleb lõpetada. 2012. aasta novembris kaebaja vaidlustas selle prokuratuuri otsuse ning taotles kohtuliku uurimise alustamist. Samas ta ei esitanud hüvitisnõuet. Kohus leidis, et menetlus tuleb lõpetada. Kaebaja vaidlustas selle otsuse Lissaboni apellatsioonikohtus, kus leiti, et ei ole piisavalt tõendeid, et tema abikaasa saaks anda kohtu alla.

Kaebaja pöördus peale seda 2014. aasta märtsis EIK-i. Kaebaja leiab, et on toimunud EIOK artikkel 8 rikkumine, sest Portugali kohtud ei karistanud tema abikaasat selle eest, et tema abikaasa sai tema meilidele ligi, mis kajastasid tema suhtlust tutvumissaidil, ja mille tema abikaasa esitas tõendina kohtusse.

Mis puudutab õigussüsteemi, siis EIK märkis, et kirjade või telekommunikatsiooni sisule juurdepääs ilma korrespondentide nõusolekuta ja selliselt saadud sisu avalikustamine oli Portugalis kriminaalkorras karistatav. Pärast kaebaja kuriteoteadet kirjavahetuse rikkumise kohta alustas prokuratuur uurimist. Samuti oli kaebajal tema taotlusel lubatud osaleda kriminaalmenetluses assistendina, mis võimaldas kaebajal selles menetluses aktiivselt osaleda. Eelkõige oli kaebaja saanud esitada oma tõendid ja seejärel taotleda uurimise alustamist, kui prokuratuur otsustas menetluse lõpetada. Täiendavalt oli kaebaja uurimise algatamise taotlemisel loobunud võimalusest esitada hüvitisnõue. Seega oli kaebaja avaldanud soovi, et kriminaalmenetlust jätkataks vaid selleks, et saada kinnitus tema õiguste väidetavast rikkumisest. Neid järeldusi silmas pidades leidis EIK, et sellistel juhtudel pakkus Portugali olemasolev õigussüsteem piisavat kaitset eraelu austamise õiguse ja kirjavahetuse saladuse kaitsmise osas.

---

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.

Seoses juurdepääsuga kaebaja meilidele leidis apellatsioonikohus Portugalis, et kaebaja andis oma abikaasale täieliku juurdepääsu oma tutvumissaidil olevale sõnumikontole ja need sõnumid olid paari eraelu osaks. EIK leidis, et siseriiklike ametiasutuste põhjendused abikaasade kirjavahetusele ühise juurdepääsu kohta olid avatud aruteluks, sest käesoleval juhul oli põhjust arvata, et kaebaja oli nõus oma abikaasa juurdepääsuga nende meilidele. EIK-le ei tundunud siseriiklike kohtute järelalus nende sõnumitele juurdepääsu küsimuses piisavalt meelevaldne, et EIK saaks selle asendada oma hinnanguga.

Mis puudutab lahutuse ja vanemliku vastutuse jagamise menetluses meilide esitamist, siis Portugali apellatsioonikohus välistas kaebaja abikaasa kriminaalvastutuse kirjavahetuse saladuse rikkumise eest, kuna leidis, et nõusoleku puudumise tingimus polnud piisavalt täidetud Portugali kriminaalkodeksi kohaselt. EIK jagas Portugali apellatsioonikohtu järelalus nende sõnumite asjakohasuse kohta tsiviilkohtumenetluses.

Kokkuvõtvalt ei näinud EIK mingit kaalukat põhjust siseriiklike kohtute seisukohta muuta. Portugali ametiasutused olid tasakaalustanud konkureerivaid huve vastavalt kohtupraktikas sätestatud kriteeriumidele. Lahendamata jäi vaid küsimus abikaasa kriminaalvastutusest, mille üle EIK ei saanud otsustada. Portugali riik oli seega täitnud oma positiivse kohustuse kaitsta kaebaja õigust eraelu puutumatusse ja kirjavahetuse konfidentsiaalsusele. Seega ei esinenud käesoleval juhul EIÖK artikkel 8 rikkumist.

[Lahend](#) (prantsuse keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte Riigi Teatajas](#)